

POLITIKEN
MODTOG I GÅR44 læserbreve
og debatindlæg3 læserbreve og debatindlæg
handlede om trafikplanlægningVIGGO HØRUP
(1847-1902)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884EDVARD
BRANDES
(1847-1931)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884Redaktionschef
Mads Zacho
TeglskovDebatredaktører
Silja Thøgersen,
Susan Knorrenborg,
Magnus Barsøe,
og Kenneth LundJourhavende
Susan KnorrenborgKronikredaktør
og leder af
lederkollegiet
Marcus RubinDebat
Rådhuspladsen 37,
1785
København V
Telefon, Debat
33 47 12 00
Telefon, Kronik
33 47 24 03

Det er ikke mærkeligt, at generationerne taler forbi hinanden i #MeToo-debatten

Ungdomsoprøret gjorde den sanselige krop til et symbol på frigørelse. Men i dag er varme og menneskelighed forsvundet ud af berøringskulturen, fordi kroppen er blevet en prissat del af markedet.

METOO

MICHAEL BÖSS, DR.PHIL., FORFATTER OG
LEKTOR EMERITUS VED AARHUS UNIVERSITET

Han har aldrig oplevet, at nogen sagde fra. Sådan lød overskriften i et langt interview i Berlingske i forgangne weekend med en 79-årig tidligere DR-medarbejder og studievært. Han talte om de kropstøberinger, som havde været »en naturlig del af omgangsformen« på hans arbejdsplads. »For os alle sammen var det fuldstændigt naturligt, og i min alder er det overraskende, at vi fjerner os fra hinanden«. Hans hovedpointe var dog, at #MeToo-debatten gjorde os fattigere, fordi den amputerede det »varme, kollegiale menneskelige samvær«.

Mange vil sikkert se journalistens holdning som udtryk for alt det, der har været galt med »kulturen« på ikke blot DR, Christiansborg, sygehusene og mange andre arbejdspladser. Der er da også på kort tid kommet så mange ubehagelige personlige historier frem om denne kultur, at der ikke bør herske tvivl om nødvendigheden af et opgør med den. Specielt fordi fortællingerne handler om mænd og kvinder i ulige magtforhold.

Det gør tv-værtens fortælling dog ikke. Det er en fortælling om kolleger, som delte en berøringskultur, som de, der ikke ønskede at være en del af den, åbenbart forstod at sige fra over for. Det er svært for os andre at vurdere, om de kvindelige medarbejdere også oplevede det sådan, og derfor vil jeg undlade at kommentere dette. Som fast freelancer på DR i 13 år kan jeg dog bevidne, at det bestemt ikke var en kultur, man mødte på alle afdelinger. Det var som altid et spørgsmål om den tone, lederen prægede sin arbejdsplads

med. Selv producerede jeg mine programmer på Radio Midt og Vest i Holstebro.

HVAD DER SLÅR mig mest ved den tidlige studieværts lettere melankolske beretning, er, hvad den siger om den udvikling, mænd og kvinder af hans generation har været igennem inden for de seneste 60 år.

Folk som han var unge i tresserne, en tid, hvor unge gjorde op med stive omgangsformer og den berøringsangst, som kendetegnede deres forældres generation. Skønt jeg selv er 11 år yngre, husker jeg det som en befrielse. Når vi var sammen, rørte vi ved hinanden på en måde, der havde været helt tabu i de første årtier efter krigen. Til fester kunne berøringerne godt have seksuel karakter, men på en mindre eksplicit måde end på et nutidigt diskotek.

Den dagligdags omgangsform kunne

antage karakter af en varm, social erotik. Nogle af os – specielt hvis vi havde læst Herbert Marcuse – tillagde endog vores kropssprog ideologisk betydning: Den var udtryk for et opgør med det kapitalistiske samfunds undertrykkelse, som bl.a. skete gennem en disciplinering af kroppen. Ved at slippe kroppen og sanserne løs gjorde vi altså op med repressive sociale og økonomiske kræfter. Ved at røre ved hinanden bekræftede vi den nye tids menneskelige og åndelige værdier.

På et ideologisk plan var der derfor en sammenhæng mellem ungdomsoprøret, den seksuelle revolution og kvindebevægelsen. En fri kvinde var en kvinde, som vedstod, at hun var et seksuelt væsen. Så unge, generete teenagere som jeg selv havde meget at lære af vores mere udviklede, sensuelle jævnaldrende venner. Blandt andet lærte vi, at kropslig frigørelse handlede om livsglæde og selvværd.

Det ville dog være en overdrivelse at si-

FRI KROP.
Ungdomsoprøret
brød med tidligere
tidens kropssyn.
Her i Thylejren,
1970. Arkivfoto:
Erik Friis

ge, at kroppens frigørelse dybest set havde en social og åndelig betydning. Den nye kropskultur havde også mange ubehagelige udslag. Jeg husker selv, hvordan en af vores lærere i gymnasiet gik rundt og tog på pigerne, når vi sad og lavede øvelser ved mikroskopene om eftermiddagen. Han havde en intuitiv fornemmelse af, hvem det gik an med. Hvem han kunne slippe afsted med et tungeslik i nakken. Der blev ikke klaget til rektor.

MED ÅRENE BLEV vores kroppe seksualiseret på en stadig hårdere måde. Kroppen og dens dele blev til genstande, som man kunne tilbydes – eller afkræves – i en form for handel, der på visse arbejdspladser indgik i et spil om magt og forførelse. Kroppen blev igen gjort en del af markedet. Ikke, som tidligere, ved at disciplinere den. Nu, hvor den var sluppet fri, kunne den i stedet prissættes. Som alt andet.

Derved forsvandt erotikken, varmen og menneskeligheden ud af berøringskulturen. Og filmindustrien, medierne, pornografien og reklameverdenen skubbede alt sammen i retning af en seksualisering af kulturen.

Det er den udvikling, et stigende antal unge reagerer mod i dag. Ja, i en grad, at nogle endog kan føle sig tiltrukket af den muslimske tildækningsnorm.

Mange studier af generationsforskelle – som for eksempel den, den amerikanske psykolog Jean Twenge har gennemført, viser, at den nuværende såkaldte Z-generation adskiller sig fra de forrige på flere måder, men ikke på entydig vis. Blufærdigheden er vendt tilbage, og mange piger har et vanskeligt forhold til deres egen krop.

Nogle af dem, som forstår at 'mestre' den, udstiller den frit og gerne, ikke mindst på bestemte medier. Til gengæld har der vist aldrig tidligere været så meget kropsubehag. Vi lever altså i en tid med både kropsskyrkelser og kropssangst, og under alle omstændigheder med en anden kropskultur end den, der fandtes, da jeg selv var ung.

I dag er det vores egen krop, vi dyrker, langt mindre end andres. De andres kroppe har en tendens til at få brugsværdi i det omfang, de kan tilfredsstille vores egne kropslyster. Onani bliver et praktisk alternativ til det intime samvær. Til gengæld bliver al uønsket kropslig berøring opfattet som en trussel mod kroppen og dermed mod den enkeltes personlige integritet. I en kultur, der er kendetegnet ved en udpræget individualisering, er det vigtigere end nogensinde at kunne bestemme over sin egen krop.

Det er derfor ikke så mærkeligt, at generationerne taler forbi hinanden for øjeblikket. Det er specielt medlemmer af de yngre generationer, der reagerer mod de overgreb og uønskede seksuelle opfordringer, de har været udsat for på deres arbejdspladser. De reagerer mod en revolution, som først gjorde kroppen til et symbol på social og personlig frigørelse, men som hurtigt mistede sin idé og ånd og tog erotikken og varmen ud af seksualiteten.

Ikke så mærkeligt, at en 79-årig mand ser dette som et tab. Men det er dog forkert at påstå, at det er #MeToo-debatten, som gør os fattigere. Fattigdommen skyldes nemlig den udvikling, der er gået forud. Vi må derfor lære, at social erotik ikke er det samme som en overgrebskultur.

KRONIKEN 1. oktober 2020

Lad os nu få en saglig debat om omskæring

JACOB BIRKLER

Omskæring er til fornyet debat og som altid skaber det en skyttegravskrig mellem de gammelkendte grupperinger. Men inden følelser og hadefulde beskeder fylder debatfora er der grund til besindelse.

OMSKÆRING er blandt de ældste og mest udbredte kirurgiske indgreb i verden. I en omfattende undersøgelse fra 2016 lød vurderingen, at mellem 37 og 39 procent af den mandlige befolkning i verden er omskåret. I USA er antallet langt højere.

Der kan både være medicinske og religiøse grunde til omskæring. I Danmark er de fleste omskæring antagelig medicinsk begrundede, hvilket typisk handler om forhudsforsnævring.

Medicinsk begrundet omskæring er imidlertid et mindre indgreb set i forhold til den rituelle omskæring, hvor en langt større del af forhuden fjernes. I 2017 blev der registreret 662 rituelle omskæring, hvor motivet alene var af religiøs karakter.

Denne praksis finder sted på private sygehuse og klinikker. Det skønnes imidlertid, at antallet af uregistrerede omskæring er markant højere i Danmark. En praksis, som formodes at finde sted i private hjem.

Ifølge det jødiske ritual finder den rituelle omskæring sted, når drengen er ca. otte dage gammel. Denne praksis referer direkte til det gamle testamente, hvor Gud befaler Abraham at lade alle af mandskøn omskære.

Ifølge det muslimske ritual kan ritualet udføres på forskellige tidspunkter i barndommen, men inden puberteten. Selve indgrebet kan følge forskellige typer praksis, men fælles for disse gælder,

at der fjernes et stykke af drengens forhud. Ifølge jødedommen er der tale om et ritual, der markerer et stærkt tilhørsforhold i et fællesskab af mennesker med samme historie og kultur. Spørgsmålet er nu, hvorvidt de rituelle omskæring bør forbydes i Danmark.

Mandlig såvel som kvindelig omskæring er udbredt i det meste af verden. For mandens vedkommende kan indgrebet være medicinsk begrundet, mens omskæring af piger/kvinder udelukkende er kulturelt motiveret.

Mandlig rituel omskæring er udbredt blandt jøder, men også i muslimske trosamfund, hvorimod omskæring af kvinder fortrinsvis praktiseres i en række centralafrikanske lande.

Omskæring af kvinder er forbudt i Danmark efter straffelovens voldsbestemmelser, hvilket ikke gælder for omskæring af mænd. Fra et etisk perspektiv er det imidlertid omskæring af mænd, der er mest kontroversielt.

Det skal forstås på den måde, at der i Danmark er enighed om en fordømmelse af omskæring af piger/kvinder, primært fordi det fører til en lemlæstelse af kvinden og er mere generelt forbudt ifølge FNS.

Men gennem straffelovens forbud mod omskæring af kvinder kan der føres det argument, at dette forbud også bør gælde for omskæring af drenge/mænd.

Her må det imidlertid understreges, at omskæring af kvinder, trods de meget forskellige former, rummer et spektrum af langt større fysiske indgreb end omskæring af mænd.

Samtidig kan der peges på den forskel, at omskæring af kvinder i flere kulturer handler om at undertrykke eller tøjle kvinders seksualitet, hvilket ikke er tilfældet for mænd. Ikke desto mindre vil argumentationen dele sig i to.

Som fortæller for rituel omskæring vil man pege på forskelle mellem omskæring af drenge og piger, hvor man som modstander vil pege på ligheder. I begge lejre handler argumenterne som regel om enten at maksimere eller minimere de fysiske forskelle forbundet med de to indgreb.

OMSKÆRING kan medføre komplikationer, hvilket ingen betvivler. Men omfan-

get og typen af disse komplikationer er stærkt omdiskuteret. Under indgrebet er der risiko for komplikationer såsom blødning og infektion.

De langsigtede konsekvenser er knyttet til formindsket følsomhed og følgevirkninger af en forsnævring af urinrøret. Modsat fremføres en række fordele ved omskæring, hvilket ofte handler om forbedret hygiejne og en formindsket risiko for seksuelt overførte sygdomme. Det vil imidlertid være en underdrivelse at hævde, at der er uenighed

om disse både fordele og risici forbundet med omskæring.

Selvom indgrebet som regel foregår via lokalbedøvelse, er det ikke uden smerter for det lille barn.

Som modstander af omskæring vil både komplikationer, smerter og følgevirkninger blive eksponeret. Modsat vil tilhængere pege på de milli-

oner af mennesker, der lever fint med at være omskåret som barn.

Her går argumentet på, at såfremt komplikationerne havde været alvorlige og komplicerede, som det påstås, så havde denne tradition aldrig overlevet i den moderne verden. Fra officiel side har Sundhedsstyrelsen, ifølge et notat fra 2013, ikke fundet klare sundhedsfaglige grunde til hverken at anbefale eller fraråde omskæring af drenge i Danmark.

OMSKÆRING kan ikke omgøres og er derfor en irreversibel handling. Et mærke for livet, hvilket får betydning for den etiske argumentation.

Langt de fleste mænd bliver omskåret som helt små og har derfor ikke selv truffet dette valg, men må til gengæld leve med forældrenes beslutning resten af livet. Der er tale om et indgreb, der ikke kan gøres om, og netop dette irreversibile aspekt er ofte kernen i den etiske debat.

Der er tale om et indgreb, der ikke kan fortrydes, og hvor barnet ikke har mulighed for at give sin mening til kende. Det kan derfor tænkes, at barnet som voksen ønsker at bryde med det religiøse samfund, men alligevel må leve med det religiøse mærke.

Der rejser sig på den baggrund to etiske, satrettede hensyn. På den ene side respekten for den religiøse eller kulturelle tradition, hvor barnet indlemmes i et fællesskab med et livslangt tilhørsforhold.

LÆSERNE MENER

GENERATIONSBASHING

Julie Thorup, Ankermandsvej 28, Hvidovre: Gymnasieelev Helene Skyggebjerg Kjær fortæller 27. september i indlægget 'Man taler til os unge, som om vi er børn', at hun og hendes jævnaldrende er trætte af, at de bliver talt til som børn i forbindelse med coronakrisen.

Først vil jeg minde om, at den unge generation gennem tiden har døjet med forskellige problemstillinger, der har påvirket ungdomstiden negativt, således at de har lidt store afsavn.

Det er den nuværende generation slet ikke ene om. Til gengæld er den nuværende unge generation muligvis den, der indtil videre generelt set har oplevet mindst modgang.

Jeg nævner i flæng udfordringer for tidligere ungdomsgenerationer: aids, forbud mod abort, Vietnam-krigen, den kolde krig, Anden Verdenskrig, polio, tuberkulose, depressionen i 30'erne, Første Verdenskrig, den spanske syge.

Jeg synes ikke på nogen måde, at generationsbashing er konstruktiv, uanset hvilken gruppe der står for skud, men fokus på Helene Skyggebjerg Kjærs aldersgruppe under denne pandemi er ikke grebet ud af den blå luft, idet statistikkerne for smittespredning taler for sig selv.

Derfor, Helene Skyggebjerg Kjær: Giv mig et eneste fornuftigt argument for, at Sundhedsstyrelsen, regeringen og andre ikke skulle målrette budskaberne til den aldersgruppe, der p.t. står for den største smittespredning. Jeg afventer.

HVORFOR MÅ VI IKKE DØ?

Jimmi Nilsson, Nørrevang 9, Birkerød: Hvorfor må vi ikke blive smittet med corona, når det er en af mulighederne for at opbygge antistoffer?

Hovedparten af smittede bliver jo raske. Og de få, der ikke overlever, mister vi vel nok alligevel, eller er det forbudt at dø?

Vi tillader jo, at folk dør af alt andet, men det virker, som om staten har mistet fokus på det. Eller er grunden i virkeligheden, at landet er så forgældet, at hvis for mange dør, går landet konkurs, fordi der er færre til at tjene penge og færre til at betale gæld og skat-

ter? Det er jo problematisk, at man lukker ned for alt det sjove, som er med til at få folk til at yde det ypperste på jobbet og socialt, og på den måde bare udsætter katastrofen, som alligevel vil komme en dag.

KELD HEICK OG SEXISME

William Winther Sørensen, Skovridervænget 14, Tisvildeleje: Hvis man er så heldig at råde over et tv, kunne man 25. september i TV 2-programmet 'Go' aften live' overvære musiker Keld Heick levere sit bidrag til sexismedebatten. Keld Heick indrømmede, at han engang, endda under overværelse af sin ægtefælle, ikke kunne afholde sig fra at befamle en ham ubekendt kvinde, idet vedkommende havde indtaget en udfordrende stil-

ling. Udsagnet blev fremsat i en munter og ukædelig pjanketone om sexisme, anslået af studievært Jes Dorph-Petersen, og der var blandt deltagerne, bl.a. forfatteren Mads Christensen og studieværten, enighed om, at den pågældende adfærd var tilgivelig og ikke krænkende.

Det er pudsigt, at TV 2 åbentbart finder Keld Heicks adfærd acceptabel.

Hvis rammerne for mænds adfærd over for kvinder hermed er sat for kvindeligt personale, kan arbejdsdagen for kvindelige ansatte på TV 2 ikke være tryk.

UANSTÆNDIG HJÆLP

Jens Raahauge, Ørestads Boulevard 55, København: Det blev mødt med hovedrysten, da DDR før Murens fald scorede selvtillfredshed angående ulandshjælpens størrelse, da landet sendte skibsladninger af snepløve til Ghana.

Her mange år senere har vi bidraget med udtjent respiratorudstyr til coronapatienter i Italien og uegnede telte til flygtninge på Lesbos. Vi fandt dengang, at styret i DDR trængte til en gedigen omgang terapi udi anstændig adfærd. Hvordan er vores selvblende lige nu?

UKLÆDELIG VENDETTA

Steen Flemming Jørgensen, Vester Søgade 78, København: Sjældent har jeg oplevet en så personlig forfølgelse her i Politiken, og jeg har læst jer i rigtig mange år: Chefredaktør for Ekstra Bladet Poul Madsen bliver i den grad udstillet. Det begyndte

med ham på forsiden af Politiken 23. september, som blev fulgt op i 2. sektion og igen 24. september, 25. september, 26. september og nu også 27. september.

Han er blevet udstillet med foto, tegninger og såmænd også i ATS. Jeg tillader mig at komme med den mistanke, at der må været nogle personer på Politiken, der skal give ham et 'tak for sidst'. Denne sag i opgøret med sexisme skal ikke benyttes af visse personer på Politiken til en personlig vendetta mod Poul Madsen. Det klæder ikke avisen, og det klæder ikke nogen medarbejdere.

ALT FOR BLÅT, POLITIKEN

Benny Normind, Elmely 3, Farum: Igen i år uddeles Hørups Debatpris på Politikens fødselsdag 1. oktober. Sidste år var jeg med til at foreslå en kandidat, og jeg var med til prisoverrækkelsen. Formålet er at fremme en stærk demokratisk debatkultur, hedder det. Jeg er stor fan heraf.

I år har man haft en jury bestående af blandt andre fire mere eller mindre højreorienterede personer: Pia Kjærsgaard, Jacob Mchangama, Søs Marie Serup og Ulla Tøfte. De øvrige jurymedlemmer er Politikens chefredaktør Christian Jensen og opinionsredaktør og AGF-fan Mads Zacho Teglskov. Disse har udvalgt tre kandidater og også den endelige vinder. Jeg spørger: Hvorfor vælger det centrum-venstre-orienterede Politiken fire jurymedlemmer ud af seks, som har klare 'blå blok-sympatier'? Det er indlysende, at Danmarks måske bedste debattør Carsten Jensen aldrig ville kunne vælges med den nævnte jurysammensætning. Det må Politiken gøre bedre næste år.

FOR MEGET #METOO

Christian Nyholm, Litorinaparken 128, Solrød Strand: Upassende sexistisk opførsel over for kvinder (og mænd) er uacceptabelt på enhver arbejdsplads. Afsøringer skal selvfølgelig frem i lyset. Men at det meste af 1. sektion, 2. sektion og til dels 3. sektion i lørdagens avis stort set kun omhandler #MeToo-emner, er måske lige i overkant. Og nu kan jeg så starte forfra med søndagsavisen. Først da jeg nåede side 9, var Politiken færdig med #MeToo-temat.

DAGENS CITAT

Nu har Chris Wallace følt den smerte, kvinder oplever, når de sidder til møde
Clare Malone, journalist, om værten, der styrede tv-debatten mellem de amerikanske præsidentkandidater natten til onsdag. På Twitter

Ældre er også voksne

ÆLDRE

KIRSTEN NISSEN, FORMAND FOR KØBENHAVNS ÆLDRE RÅD

PÅ DETTE ÅRS internationale ældredag 1. oktober spørger FN, om pandemier forandrer synet på alder og aldring. Det er relevant, for covid-19 tvinger os til at forholde os til den del af befolkningen, der er ældre, og som derfor også er særlig sårbar. Mange har selv oplevet, hvad pandemien følger af for ældre, og som isolation, ensomhed og savn har betydet for ældre familiemedlemmer på plejehjem, der ikke har fået besøg i flere måneder. Andre kender måske mest de billeder, som medierne har bragt, f.eks. af en ægtefælle, som står på gaden og vinker op til sin hustru, der bor på plejehjem. En hustru, han ikke har kunnet holde om eller holde i hånden i

mange uger. Alt sammen på grund af covid-19.

Men hvor langt kan man egentlig gå i pandemien navn? Skal vi ældre beskyttes for enhver pris?

DESVERRE GLEMMER samfundet, at ældre også er selvbestemmende voksne mennesker – og det sker ikke kun under pandemien.

Da landet lukkede ned i foråret, fik det voldsom betydning for ældre, der bor (i egen bolig) på plejehjem, og for ældre, der er afhængige af hjemmepleje. På plejehjemmene blev det midlertidigt forbudt at få besøg, medmindre der var tale om kritisk sygdom, eller den ældre var uafvendeligt døende. Aktiviteter og kom-

munal hjælp blev aflyst. Alt sammen indskrænkninger foretaget for at mindske smittespredningen.

Lige nu oplever vi igen et stigende smittetryk, der på ny betyder, at ældre på plejehjem oplever besøgsrestriktioner. Det sker alt sammen af konkrete sundhedsfaglige grunde, for myndighederne er selvfølgelig nødt til at reagere og søge at beskytte sårbare mennesker. Men myndighederne er samtidig også nødt til

at afveje hensynet til beskyttelse over for hensynet til selvbestemmelse og retten til at være sammen med familie og venner og leve det liv, man plejer at gøre.

Så ja, covid-19 har forandret synet på ældre. Eller måske har sygdommen snarere forstærket beskyt-

tertrangen over for ældre. Der har nok altid været et syn på ældre som nogle, der skal beskyttes, og med covid-19 er det nu blevet et ganske legitimt standpunkt. Der er mange, der gerne vil beskytte – eller bestemme over – ældre. Jeg har nogle gange hørt jævnaldrende ældre fortælle, at deres voksne børn har bedt dem om ikke at tage på café eller om at lade være med at besøge venner. Det er selvfølgelig sagt i den allerbedste mening.

Når vi læser i aviserne eller hører politikerne tale, så bliver udtrykket 'vores ældre' brugt igen og igen. Men er vi da ikke vores egne?

Når man bruger vendingen 'vores' om

andre mennesker, så har man taget ejerskab over dem. Den ældre er ikke mere 'sin egen' med egen værdi, ret og selvbestemmelse. Den måde at omtale ældre på har covid-19 desværre forstærket.

Det er vigtigt at huske på, at ældre er fortsat voksne mennesker med rettigheder og behov for at leve et godt og værdigt liv. Og selv om der er covid-19.

INDEN MAN ISOLERER ældre, skal man huske, at tid opleves forskelligt fra aldersgruppe til aldersgruppe.

For ældre på plejehjem kan et par måneders isolation fra familien reelt være resten af den ældres liv. Det er rigtig barsk at tænke på.

Vi bør kunne tage covid-19 – og andre pandemier, der måtte komme – dybt alvorligt, uden at ældre behandles som nogle, der primært skal beskyttes. Vi må ikke glemme, at der også skal være indhold og liv i livet.

Ældre skal selv være med til at definere og bestemme, hvad det er, der gør livet til liv og ikke ren overlevelse.

Ældre skal derfor medinddrages, når der findes alternativer og nye anderledes løsninger, sådan at de, der f.eks. bor på plejehjem, kan blive ved med at have kontakt med dem, de elsker, uanset hvad. Ældre skal kunne fortsætte med forskellige aktiviteter. Måske på en lidt anden måde end ellers, men livet må ikke gå i stå. Når noget tages væk, må noget andet sættes i stedet. Ingen skal have lov til at dø af ensomhed.

Så næste gang, du hører nogen bruge udtrykket 'vores ældre', så husk lige, at der bag ordene gemmer sig helt almindelige voksne mennesker, der er deres helt egne – ligesom alle andre.

Ret regeringens hockeystav ud

KLIMA

PER BREGENGAARD, FAGLITTERÆR FORFATTER OG MEDLEM AF ENHEDSLISTENS POLITISK-ØKONOMISK UDVALG

DEN KLIMAPOLITISKE hockeystav er Socialdemokratiets fortælling om, at der kommer en god lønsning i morgen. Den teknologiske udvikling skal nok sikre, at klimaloven opfyldes lige inden 2030. Derfor kan man tillade sig at gøre alt for lidt i dag.

Det er naturligvis et svigt af den lige og sikre vej til at realisere 70-pct-målsætningen i 2020 gennem en grøn omstillingspolitik. Men der er ingen grund til at være forbavset over, at den lige vej ikke er socialdemokratisk politik. At Dan Jørgensen skælder ud på de grønne partier og

anvender udtryk som rabiat, er ganske forståeligt, for de flugter ikke den socialdemokratiske linje, således som den kommer til udtryk i Socialdemokratiets principprogram 'Fælles om Danmark' (2017) og hovedforfatteren Dan Jørgensens forudgående bog 'Grønt Håb - Klimapolitik 2.0'.

Begge steder er den materielle vækst i højsædet. Udviklingen hverken kan eller skal bremses, men vi skal bære os klogt ad.

OG NATURLIGVIS skal vi det, men det er veldokumenteret, at teknologiske innovationer er meget lang fra at være tilstrækkelige. Det gælder både på kortere og længere sigt.

Hos Socialdemokratiet er materiel vækst ensbetydende med eller i al fald en forudsætning for livskvalitet.

Men hvorfor ikke veksle den materielle vækst til en langt mere CO-neutral vækst i omsorg, læring og tryghed? At lykkes på vore breddegrader ligger i et materielt forbrug, stimuleres af de sociale forskelle. Mange vil gerne opnå de goder, de ser, de velhavende besidder. Fik vi mere social lighed, ville der være mindre at stræbe efter.

Den slags argumenter preller sikkert af på Socialdemokratiet. Derfor skal det presses til at rette hockeystaven ud.

De grønne partier bør samarbejde tæt om dette projekt, hvis de mener det alvorligt. Forudsætningen for, at det lykkes, er, at det socialliberale parti (R) bøjer af, stræber efter mere lighed og en social profil i omstillingspolitikken, så det ikke bliver de ringest stillede, der bærer byrden, mens de mere velhavende kan betale sig fra den.

Lad os nu få en saglig debat om omskæring

På den anden side argumentet om barnets mulighed for selv aktivt at sige til eller fra som voksen, hvor det med et rituel mærke i barndommen frarøves retten til en åben fremtid.

I reglen er dette modargument således ikke en modstand mod omskæring af mænd, men et argument om, at valget skal tilfælde barnet og ikke forældrene eller det kulturelle samfund.

Kritisk kan det anføres, at den afskårne hudlap er forældrenes religiøse pant i barnet. Det grundlæggende spørgsmål er derfor, hvem der bør vælge.

Udfordringen med denne type argumentation er imidlertid, at forældrene også træffer en lang række andre valg på barnets vegne, som kan forme barnets liv langt mere dramatisk, end omskæring kan.

Eksempelvis kan barnet være udsat for passiv rygning eller forældre kan vælge, at barnet hver dag får store mængder fedtholdig mad og sodavand. Vaner og valg som potentielt vil kunne forfølge børnene med overvægt, mobning, livsstilssygdomme og tidlig død.

MEN HVAD med den enkeltes integritet, frihed og selvbestemmelsesret, kan man her spørge.

Netop fordi der ikke er nogen tungtvæjende medicinske grunde og dermed helbredsmaessige fordele forbundet med omskæring, bør det være op til barnet selv at bestemme som voksen. Samtidig kan det fremføres, at det netop er forældrene, der tillægger barnet et behov – en værdimæssig projektion af forældrenes egne behov. Endelig er det helt utænkeligt, at vi i

dag vil tillade en nyreligiøs gruppe at indføre et nyt ritual, der markerer deres børn for livet ved kirurgisk at fjerne sundt væv. Blandt visse koptiske kristne er der eksempelvis et ønske om at få tatooveret et lille kors på barnets håndled, hvilket ikke er tilladt i Danmark.

Som modargument kan det anføres, hvordan vi ikke kan opdrage et barn kulturneutralt. Alle børn vil præges af den

Omskæring af kvinder i flere kulturer handler om at undertrykke eller tøjle kvinders seksualitet, hvilket ikke er tilfældet for mænd

kultur, de vokser op i, og i særdeles gennem de omsorgspersoner, de knytter sig til. Her kan det være yderst vanskeligt at opsætte klare objektive kriterier for vurderingen af denne indflydelse. Nogle vil muligvis prøve at fremhæve, hvordan der kulturelt bør skelnes mel-

lem en religiøs påvirkning og en mere æstetisk påvirkning. Ud fra denne logik er det mere etisk legitimt at lade sit barn operere for 'stritorer' til forskel fra omskæring, selvom der ikke er medicinske grunde til hverken det ene eller det andet.

OMSKÆRING kan sammenlignes med andre former for rituelle kropsmarkeringer, såsom piercinger og tatooveringer.

I dag må unge først få lavet en tatoovering, når de er fyldt 18 år, og lovens argumentation bygger på, at tatooveringer ikke kan fortrydes. Samme lov gælder ikke for piercinger, netop fordi disse kan fjernes uden varige men eller synligt arvæv. Men hvis der bør være en aldersgrænse for omskæring såvel som for piercinger og tatooveringer, kan den være vanskelig at fastsætte.

De fleste 15-årige er også meget selvstændige i alt fra tøj-til madforbrug, så hvorfor bør de ikke selv kunne træffe egne valg om piercinger, tatooveringer såvel som omskæring?

Ønsker man at fastholde retten til at lade sit dregebarn omskære, synes der kun at være to muligheder tilbage i den etiske argumentation. Enten fastholdes respekten for de religiøse traditioner, eller også søger man at bagatellisere indgrebet som aldeles harmøst beslægtet med den kristne dåb.

Argumentet om at lade dregebørn bestemme selv er umiddelbart et stærkt argument og bygger på retten til selvbestemmelse.

Således må de gerne vælge at blive omskåret, hvad enten det flugter med en religion eller ej, men det skal ske ud fra de-

res egen vilje. Men her er problemet, at udefrakommende begynder at ændre på en religiøs skik. Traditionen byder netop, at omskæring finder sted på et bestemt tidspunkt, hvor der samtidig er færre bivirkninger forbundet med indgrebet.

Samtidig kan det at ændre på et religiøst ritual betyde mere end som så. Som modargument kan man eksempelvis pege på, at vi heller ikke uden videre flytter juleaften til maj måned eller erstatter juletræet med et kosteskaft, selvom en dans omkring et afhugget nåletræ kan virke dybt irrationelt.

Endelig kan det ikke udelukkes, at barnet vokser op for senere at anlage forældrene for ikke at være blevet lukket ind i det religiøse fællesskab ved fødslen gennem omskæring, hvor det at blive omskåret som 15-årig netop er et brud på den religiøse skik. Principielt kan argumentationen derfor gå begge veje.

SOM DET gælder med enhver etisk diskussion, så spiller sproget en afgørende rolle og vil tilmed både kunne ans pore og afspore en debat.

Vi kender effekten fra andre klassiske etiske diskussioner, hvor aktiv dødhjælp eksempelvis kan kaldes for drab eller livsudfrielse, og hvor provokeret abort kan kaldes for fosterdrab eller svangerskabsafbrydelse.

I debatten om omskæring benytter kritikere ofte begreber såsom børnemishandling, kønslemlestelse, amputation, skamfering, barbari og slogans såsom 'man skærer da ikke i raske børn' (intactdenmark.dk). Fra de religiøse grupper er sproget radikalt anderledes, hvor det handler om en religiøs skik eller et ritual